

Základní škola a Mateřská škola Palackého náměstí
Palackého náměstí 238
686 01 Uherské Hradiště

Program proti šikanování ve škole

Školní metodik prevence:

Mgr. Hana Škarková

Ředitel školy:

Ing. Mgr. Jiří Hejda

Uherské Hradiště 2019

Obsah

1. Předmět	2
2. Vymezení základních pojmů	3
2.1 Šikanování.....	3
3. Odpovědnost školy a pedagogických pracovníků.....	4
3.1 Odpovědnost školy a ochrany zdraví žáků	4
3.2 Odpovědnost pedagogického pracovníka.....	4
4. Prevence proti šikanování.....	4
4.1 Program proti šikanování.....	4
4.2 Struktura programu – klíčová opatření.....	5
4.3 Krizová telefonní linka.....	8
5. Krizový plán a postupy řešení šikanování.....	8
5.1 Postup pedagogického pracovníka a ředitele školy	8
5.2 Vyšetřování šikany.....	10
5.3 Spolupráce se specializovanými institucemi a Policií ČR	10
5.4 Postup rodičů při podezření na šikanování.....	10
6. Přílohy.....	11

1. Předmět

Vzhledem k tomu, že se dnes šikana v zárodečných fázích vyskytuje téměř na každé škole, je nutné zaměřit se na vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole, na vytváření pozitivních vztahů v třídním kolektivu i ve vztazích pedagogických pracovníků. Program prevence šikany vychází především z prevence šikanování a ukazuje postupy řešení šikany. Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům školy.

Tento program je nedílnou součástí Primární prevence sociálně patologických jevů ve škole a Minimálního preventivního programu školy.

Program proti šikanování		
<i>Jde o speciální program. Zaměřuje se na specifickou primární a sekundární prevenci.</i>	<i>Předpoklad pro fungování programu – celoškolní přístup</i> - organizace a řízení školy - vzdělávání pracovníků - preventivně výchovná činnost žáků	<i>Klíčová opatření</i> - společné vzdělávání a supervize - užší realizační tým - zmapování situace a motivování pedagogů ke změně - společný postup při řešení šikany - prevence ve výuce - prevence ve školním životě

		<i>mimo vyučování</i> - ochranný režim - spolupráce s rodiči - školní poradenské služby - spolupráce se spec. zařízeními - vztahy se školami v okolí - evaluace

2. Vymezení základních pojmů

2.1 Šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Podoby šikanování jsou:

2.1.1. přímá podoba šikany:

- fyzické útoky v podobě bití
- vydírání
- loupeže
- poškozování věcí
- slovní útoky v podobě nadávek
- pomluvy
- vyhrožování
- ponižování
- sexuální obtěžování až zneužívání
- stalking – pronásledování, opakované a stupňované obtěžování pomocí ICT technologií
- kyberšikana - nebezpečné komunikační techniky prostřednictvím elektronické komunikace (útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.).

2.1.2. nepřímá podoba šikany

- demonstrativní přehlížení,
- ignorování žáka či žáků.

a) verbální šikana - přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí IT technologií)

b) fyzická šikana - přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti).

c) **smíšená šikana** - kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

3. Odpovědnost školy a pedagogických pracovníků

3.1 Odpovědnost školy a ochraně zdraví žáků

Škola má odpovědnost za žáky, která je dána ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona. Je povinná zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů).

3.2 Odpovědnost pedagogického pracovníka

Pedagogický pracovník je odpovědný podle zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob. Z tohoto důvodu musí šikanování mezi žáky předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc. Bude-li znám případ šikanování a pedagogický pracovník nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, vystavuje se riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu.

4. Prevence proti šikanování

4.1 Program proti šikanování

ZŠ a MŠ Palackého nám., Uherské Hradiště podle dosavadních zkušeností patří mezi školy s příznivějším sociálním klimatem a zatím řešila pouze mírnější případy šikanování. Vzhledem k tomu, že se v posledních letech objevuje mírný nárůst těchto případů, nemůže tuto problematiku podceňovat a v zájmu zachování stávající situace, případně dosažení ještě pozitivnějších výsledků je nutné, aby měla připravenou účinnou strategii k minimalizaci šikany.

Předpokladem úspěšné realizace programu je systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, jehož cílem je ochránit žáky před šikanováním.

Pedagogům by mělo být poskytnuto systematické vzdělání v oblasti specifické primární prevence a sekundární prevence pro zárodečná a počáteční stadia šikanování.

- vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti problematiky vytváření dobrých vztahů, v podpoře a upevňování zdravých třídních norem žáků jako prevenci šikanování
- vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti problematiky šikanování
- vzdělávání školního metodika prevence ve specializačním studiu.

Program je chápán jako jedna z alternativních možností jak čelit šikanování ve škole. Zaměřuje se na specifickou prevenci a prevenci sekundární, proto se jedná o program speciální prevence.

Specifická prevence znamená, že pedagogové odborně pracují na předcházení konkrétního problému – školního šikanování. Těžiště specifické primární prevence spočívá v práci třídního učitele se žáky ve škole. Jejím úkolem je posílení imunity třídy proti nákaze šikanování. Důležitou roli zde hrají výukové předměty, které mají přímý vztah k prevenci sociálně patologických jevů (např. výchova k občanství, výchova ke zdraví atd.).

Sekundární prevence znamená, že třídní učitelé a školní metodik prevence, výchovný poradce ve spolupráci s vedením školy diagnostikují a léčí zárodečné a počáteční formy šikanování, které se více či méně vyskytují na všech školách. Při pokročilých šikanách probíhá spolupráce s odborníky ze školních servisních zařízení (SVP Help, PPP) a odborníky ze státních institucí (PČR, OSPOD).

Předpoklad fungování programu – celoškolský přístup.

Otázka prevence šikany a její minimalizace úzce souvisí s dobrou komunikací mezi pedagogickými pracovníky a celkovým pozitivním klimatem školy, proto je nutné, aby všichni

její pracovníci přijali tento úkol za svůj a spolupracovali na něm. Prevenci nemůže dělat jeden člověk. Je nutno zapracovat program na úrovni:

- organizace a řízení školy
- vzdělávání pracovníků školy
- preventivně – výchovné a vzdělávací činnosti.

4.2 Struktura programu – klíčová opatření

- Společné vzdělávání a supervize
- Užší realizační tým
- Zmapování situace a motivování pedagogů
- Společný postup při řešení šikanování
- Prevence ve výuce
- Prevence ve školním životě mimo vyučování
- Ochranný režim
- Spolupráce s rodiči
- Školní poradenské služby
- Spolupráce se specializovanými zařízeními
- Vztahy se školami v okolí
- Evaluace

4.2.1 Užší realizační tým

Vytvoření realizačního týmu - ředitel školy, výchovná poradkyně, školní metodička prevence. Ředitel školy musí být v realizačním týmu zastoupena. Klíčovým členem jádra je školní specialista na problematiku šikanování – Mgr. Hana Škarková a Mgr. Dana Kučerová, výchovná poradkyně.

4.2.2 Zmapování situace ve škole a motivování pedagogů

Na počátku školního roku provedou třídní učitelé šetření ve třídách – hodnocení vztahů se spolužáky za minulý školní rok. (*Dotazník Michala Koláře*, spolupráce s PPP).

4.2.3 Společný postup při řešení šikanování

Krizový scénář je součástí Minimálního preventivního programu, je obsažen v Metodickém pokynu ministerstva školství a také je součástí tohoto dokumentu. Metodika je dopodrobna rozpracována v knize M. Koláře Bolest šikanování. Je nutné vytvořit dva základní scénáře: pro situace, které zvládne škola sama a pro situace, kdy škola potřebuje pomoc zvenčí.

4.2.4 Prevence ve třídách

Třídní učitel může účinně bránit zrodu šikanování a úspěšně podchytit počáteční stadia nevhodného chování až šikanování podporou růstu pozitivních vztahů ve třídě – mapování třídních vztahů, vytváření závazných pravidel vzájemných vztahů, zvládání agresivity atd. Jde o celoroční práci se třídou v mírném tempu v pravidelných intervalech.

4.2.5 Prevence ve výuce

Zpracování tématu prevence šikanování do vzdělávacího procesu zejména v předmětech, které se přímo vztahují k prevenci sociálně patologických jevů (výchova k občanství, tělesná výchova, výchova ke zdraví.....)

4.2.6 Prevence ve školním životě mimo vyučování

Program nemůže probíhat pouze ve třídách, měl by se stát přirozenou součástí života žáků ve všech činnostech, které škola pořádá a zodpovídá za ně – sportovní soutěže, kroužky, návštěvy filmových a divadelních představení, exkurze, výlety.

4.2.7 Ochranný režim

Účinný ochranný režim před šikanováním má celoškolní působnost. Musí umožňovat častou a pružnou komunikaci o problémových jevech školy na úrovni pravidelné komunikace (pedagogické rady, informace na domovské stránce) a průběžného řešení (nahlášení náhlé šikany, které se okamžitě řeší ve spolupráci třídního učitele, výchovného poradce,

školního metodika prevence a vedení školy). Může mít různou podobu, nicméně zásadní jsou dvě věci: školní řád a dozory učitelů.

Vnitřní školní řád chrání všechny účastníky školního života před negativními důsledky rizikového chování jedinců nebo skupin žáků, je pro zúčastněné závazný a obsahuje i sankční řád. Problematika šikany je ve školním řádu ošetřena (viz. **Školní řád**)

Účinné dohledy – je vypracován promyšlený plán dozorů učitelů o přestávkách. Do rozvrhu je zahrnuta i kontrola rizikových prostor (šatny, WC, prostory před třídou atd.) a dohled při přesunu žáků do tělocvičny na výuku tělesné výchovy. Při výskytu šikanování bude plán revidován a upraven podle aktuálních potřeb školy.

4.2.8 Spolupráce s rodiči

Pro fungování Programu prevence proti šikaně, je velmi důležité získat pro spolupráci i rodiče. Jeho plnění je zcela v kompetenci třídních učitelů prostřednictvím třídních schůzek. Rodiče žáků mají možnost osobně se seznámit se školním metodikem prevence a výchovným poradcem na třídních schůzkách, získají na ně kontakt a jsou vyzváni ke spolupráci, jejímž cílem je zajistit optimální, pozitivní klima ve škole pro jejich děti.

Prostřednictvím třídních učitelů získávají informace, osvětové materiály, kontakty a návrhy postupů při řešení krizových situací. Rodičům je rovněž nabízena školní poradenská činnost na bázi výchovného poradenství, prevence a řešení projevů rizikového chování, mají rovněž své zástupce ve Školské radě, kam se mohou obrátit. Postup rodičů v případě zjištění šikany je popsán níže - odstavec 5, je jim poskytnuto telefonní číslo krizové linky proti šikaně a odkaz na webové stránky:

www.minimalizacesikany.cz, které mohou být účinným pomocníkem při řešení problému.

Jsou rovněž obeznámeni s příznaky, které je mohou upozornit na skutečnost, že jejich dítě je šikanováno (viz. *příloha Informace pro rodiče*). Škola má povinnost se situací následně zabývat a řešit ji vlastními silami nebo za pomoci příslušných institucí.

4.2.9 Školní poradenské služby

Škola musí mít alespoň jednoho specialistu na problematiku šikanování – výchovný poradce nebo školní metodik prevence. Jedním z hlavních úkolů tohoto specialisty je vytvoření důvěryhodného poradenského školního centra, v němž jsou poskytovány individuální nebo skupinové služby žákům, eventuálně jejich rodičům. Jeho dalším úkolem je garance tvorby a evaluace speciálního programu, s čímž mu pomáhají další členové užšího realizačního týmu ve spolupráci s ostatními pedagogy.

4.2.10 Spolupráce se specializovanými institucemi

Kvalitní úzká spolupráce se specializovanými institucemi je rovněž základem úspěšného programu. Pedagogičtí pracovníci (včetně metodika a výchovného poradce) nemohou a ani jim nepřísluší zvládat všechny krizové situace vlastními silami. Je nutné zvážit své kompetence, kam až mohou dosáhnout, nepřekračovat je a včas požádat o metodickou nebo odbornou pomoc specializovaná pracoviště. Stejně tak mohou žákům nebo jejich rodičům nabídnout odbornou a poradenskou službu těchto zařízení a případně ji i zprostředkovat. Týká se především SVP Help, pedagogicko-psychologické poradny, speciálního

pedagogického centra, pediatrií a odborných lékařů, dětských psychologů a psychiatrů, všech zařízení, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči (včetně individuální a rodinné terapie), sociální oddělení péče o rodinu a děti, Policie ČR atd.

4.2.11 Vztahy se školami v okolí

Škola zodpovídá za šikanování, které se odehrává přímo ve školním prostředí. Těžkosti mohou nastat v případě násilí mimo školu, neboť neexistuje ostrá hranice mezi školní a mimoškolní šikanou. Jedná se o násilí, které se děje mimo areál školy, nicméně má významný vztah ke škole a ta může být vtažena do řešení případu (např. agresori a oběti jsou z jiných škol apod.). V takovém případě je nutno navázat spolupráci s vedením školy na úrovni ředitelů, odkud protagonisté jsou. Významná zde bude i spolupráce se sociálními kurátory a policií.

4.2.12 Evaluace

Jedná se o intervenční program a zpětné vazby jsou pro jeho úspěšnou existenci zásadní. Kvalitní evaluace by měla proběhnout na konci školního roku (např. na základě dotazníkových šetření). Evaluace je chápána jako posouzení speciálního programu proti šikanování. Toto posouzení by mělo být prováděno jak lidmi uvnitř (učitelé, žáci), tak lidmi zvenku (rodiče).

4.3 Krizová telefonní linka

Krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče: 286 881 059

Platná od 16. 1. 2009

Školní metodik prevence informuje o krizové telefonní lince k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče.

5. Krizový plán a postupy řešení šikanování

5.1 Postup pedagogického pracovníka a ředitele školy

5.1.1 Postup pedagogického pracovníka

1. Informují-li rodiče pedagogického pracovníka o podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy.

2. Má-li pedagogický pracovník podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy.

3. V případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitele školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů ředitele školy.

4. Vždy informuje rodiče o výsledcích vyšetřování šikany, a to i v případech, že se podezření neprokáže.

5. Navrhne na pedagogické poradě potrestání agresorů, v případě prokázané šikany svolá výchovnou komisi (ředitel školy, třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, agresor, rodiče agresora, rodiče oběti.)

5.1.2 Postup ředitele školy

1. Přijme informaci o šikanování (pedagogický pracovník, rodič, žák)

2. Rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami, nebo potřebuje-li pomoc z venku a je-li nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a Policií ČR.

3. V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle pokynů ředitelky školy

4. Zajistí informování rodičů o vyšetřování šikany nebo sám informuje o výsledcích vyšetřování šikany.

5. V případě negativních dopadů šikanování na oběť, je nutné zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

6. V mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu.

7. V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

8. Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

9. Oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

10. Projedná na pedagogické poradě potrestání agresorů, svolá výchovnou komisi.

5.2 Vyšetřování šikany

5.2.1 Pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou):

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
4. Zajištění ochrany obětem.
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

5.2.2 Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii.
6. Vlastní vyšetřování.

5.3 Spolupráce se specializovanými institucemi a Policií ČR

Při řešení případů šikany spolupracovat s institucemi:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
 - v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
 - v resortu sociální péče – s oddělením sociálně právní ochrany dítěte (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou),
- Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění):
- Policie ČR.
 - orgán sociálně právní ochrany dítěte
- (Viz příloha **Vstup policie do školy**)*

5.4 Postup rodičů při podezření na šikanování

Postup při podezření na šikanování, o kterém jsou informováni, by měl být následující:

1. Rodiče informují o podezření na šikanování třídního učitele, popřípadě dalšího pedagogického pracovníka, při jehož hodinách nebo dohledu nad žáky k šikaně dochází.

2. Nejsou-li podezření na projevy šikany bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně metodika prevence či výchovného poradce, obrátí se rodiče s informacemi na ředitelku školy.

3. V případech prokazatelných projevů šikany se rodiče přímo obrátí s informacemi na ředitelku školy.

4. Jsou-li rodiče přesvědčeni, že škola postupuje při řešení šikanování nedostatečně, je možné jednat v této záležitosti se zřizovatelem školy, nebo podat stížnost na školu České školní inspekci. Stížnost podaná písemně, osobně nebo v elektronické podobě se přijímá na adrese ČŠI. Stížnost je možné adresovat příslušnému inspektorátu ČŠI, stížnost je možno podat i na ústředí tzn. na adresu: Fráni Šrámka 37, 150 21 Praha 5, resp. elektronicky na adresu posta@csicr.cz.

Viz příloha **Informace pro rodiče**

6. Přílohy

Příloha 1

Povinnosti pedagogických pracovníků

1. Pedagogický pracovník vystupuje a jedná při plnění svých pracovních úkolů v souladu s pravidly slušnosti a občanského soužití a s výchovným posláním a působením školy.

2. Pedagogický pracovník je povinen být na pracovišti podle článku 8 této směrnice.

3. Pedagogický pracovník je povinen zejména

- vykonávat výchovně vzdělávací činnost s přihlédnutím k ochraně žáků před riziky poruch jejich zdravého vývoje
- vychovávat žáky ve smyslu vědeckého poznání a v souladu se zásadami vlastenectví, humanity a demokracie
- dodržovat učební plány, ŠVP, případně jiné schválené učební dokumenty, organizační předpisy a předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a při vyučování a výchově
- dále se vzdělávat a to v samostatném studiu nebo v organizovaných formách dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- vykonávat dohled nad žáky podle zvláštních předpisů a pokynů ředitele
- zachovávat mlčenlivost o skutečnostech týkajících se osobních údajů žáků
- informovat žáky o výsledcích jejich vzdělávání, v případě nezletilých též jejich zákonného zástupce
- spolupracovat se zákonnými zástupci žáků a zařízeními náhradní rodinné péče
- spolupracovat s výchovným poradcem školy, školním metodikem prevence, případně se zařízeními pedagogicko-psychologického poradenství a orgány sociálně právní ochrany dítěte.

4. Dohled nad žáky

(1) Dohled k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ve škole nebo školském zařízení při výchově a vzdělávání a s nimi souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb se vykonává v zájmu předcházení škodám na zdraví, majetku, přírodě a životním prostředí.

(2) Ředitel školy určuje provádění dohledu nad žáky. Vychází z konkrétních podmínek a přihlíží zejména k vykonávané činnosti, věku žáků a jejich rozumové vyspělosti, dopravním a jiným rizikům.

(3) Pedagogický pracovník koná podle rozvrhu dohled nad žáky zejména ve škole před vyučováním, o přestávkách mezi vyučovacími hodinami, podle potřeby při přecházení žáků mezi budovami školy, do zařízení školního stravování a do školní družiny. Jestliže ředitel školy povolí žákům pobyt ve škole před vyučováním, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním nebo po vyučování, zabezpečí jejich dohled. Dohled ve škole začíná nejméně 15 minut před začátkem dopoledního vyučování a 15 minut před začátkem odpoledního vyučování a končí nejdříve ukončením výchovy a vzdělávání nebo poskytováním školských služeb.

(4) Pedagogický pracovník vykonává podle pokynů ředitele dohled i mimo školu a školské zařízení, zejména při kurzech, exkurzích a jiných činnostech vyplývajících ze školních vzdělávacích programů nebo učebních dokumentů, při účasti na soutěžích,

popřípadě při jejich přípravě a na jiných akcích organizovaných školou nebo školským zařízením.

(5) Při akcích konaných mimo školu nebo školské zařízení, kdy místem pro shromáždění žáků není škola nebo školské zařízení, začíná dohled nejpozději 15 minut před dobou shromáždění na určeném místě. Po skončení akce dohled končí na předem určeném místě a v předem stanoveném čase. Místo a čas shromáždění žáků a skončení akce se oznámí nejméně jeden den před konáním akce zákonným zástupcům žáků.

(6) Dohled může vykonávat vedle pedagogického pracovníka i jiný zletilý zaměstnanec školy nebo školského zařízení, jestliže byl o výkonu tohoto dohledu řádně poučen. O tomto poučení se provede záznam.

Každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňovaná prevence sociálně patologických jevů u žáků byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech, jichž se prevence sociálně patologických jevů u žáků dotýká:

- a) oblast zdravého životního stylu (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity)
- b) oblast společenskovední (komunikace, sociální dovednosti a kompetence)

- c) oblast přírodovědná (biologie člověka a ekologie, chemie, výchova ke zdraví)
- d) oblast rodinné a občanské výchovy (výchova k občanství)
- e) oblast sociálně právní (výchova k občanství)

Příloha 2

ŠETŘENÍ A VÝSLECH POLICÍÍ

Vstup policie do školy

- Zaměstnanci školy se snaží o maximálně dobrou spolupráci, vzájemný respekt a vstřícnost.
- Policista je povinen se prokázat stejnokrojem s identifikačním číslem, služebním průkazem nebo odznakem služby kriminální policie.
- V případě pochybností je možno si ověřit totožnost telefonickým dotazem na pracoviště policie
- Ředitel školy nebo jeho zástupci se seznámí s předmětem policejního úkonu a důvodů, jež k němu vedou.

Předvolání a předvedení studenta, podání vysvětlení a výslech

- Policie může vyžadovat podání vysvětlení, provádět výslech, předvolat nebo předvést žáka, studenta mimo školu. Výslech se provádí zpravidla policisty v občanském oděvu, převezení za použití civilního vozidla.
- Škola zajistí dohled dospělou osobou po celou dobu služebního zákroku i služebního úkonu a to i v případě, že je proveden ve škole. Písemně je zaznamenáno číslo policisty, jméno převáženého dítěte a datum. Po skončení procesu je žák, student předán zpět do školy nebo je předán zákonnému zástupci.
- Vyrozumění rodičů provádí policista předem (u osoby mladší 15 let informuje také orgán sociálně právní ochrany mládeže), v případě, že tak neučinil, informuje rodiče třídní učitel – o způsobu vyrozumění se domluví předem s policistou.
- Policista může úkon provést i v případě, kdy vyrozumění rodiče nelze zajistit a provedení úkonu nelze odložit.
- V případě, že by vyrozuměním rodičů bylo mařeno vyšetřování, vyrozumí škola zákonného zástupce bezprostředně po souhlasu policie
- Podle zákona mohou být mladiství vyslýcháni i bez účasti osob vykonávající dohled nad nezletilými.

- Na požádání policie poskytne ředitel školy vhodnou místnost k šetření žáka, studenta ve škole, zajistí také pedagogický dozor.
- Osoby přibrané k výslechu (dozor) mohou navrhnout odložení úkonu na pozdější dobu a v průběhu provádění takového úkonu navrhnout jeho přerušení nebo ukončení, pokud by provedení úkonu nebo pokračování v něm mělo nepříznivý vliv na psychický stav vyslýchané osoby
- Pro děti a mládež platí v plné míře presumpce neviny.

Oznamování trestné činnosti - nutno ohlásit ředitelce školy.

V případě, že je zaměstnanec školy svědkem trestné činnosti, nebo se o ní dozví, ohlásí to ředitelce školy. Je proveden písemný zápis.

- Škola celou záležitost oznámí Policii ČR.
- Trestnou činností se rozumí šíření omamných látek, gamblerství, šikana, týrání, vraždy, loupeže, pohlavní zneužívání, znásilnění, majetková trestná činnost apod.

Příloha: Informace pro rodiče

Rodiče žáků se doporučuje upozornit zejména na to, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu)
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Jak se můžeš bránit?

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím, když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet. A doufám, že už to bude lepší.“ Myslet si, že to bude lepší, je omyl. Nikomu nic neříct, je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:

- Obrat' se na učitele, kterému důvěřuješ. Může ti skutečně pomoci, bude ti věřit a neprozradí tě.
- Svěř se svým rodičům.
- V případě, že nenajdeš odvahu říct to ani svým rodičům, zavolej na pražskou Linku bezpečí, telefon **800 155 555**. Bezplatně můžeš telefonovat z celé republiky. Nepotřebuješ k tomu peníze ani telefonní kartu. Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, komu se něco podobného děje.

Vypracovala: Mgr. Hana Škarková